

Terveyttä ja parempaa kasvua vasikoille Pötsi- ja Vahvat vasikat –hankkeen loppuseminaari 1.11.2023

Terveydenhuoltoeläinlääkäri ELL, MMM Seija Perasto

ProAgria

Vahvat vasikat –hanke 1.12.2019-31.12.2022, jatko aika 1.1.-31.12.2023

Toteuttajat

ProAgria Etelä-Pohjanmaa ry
ProAgria Keskusten Liitto
Luonnonvarakeskus

Yhteistyössä:

Mtech Digital Solutions Oy
A-Tuottajat Oy
Faba osk

- 1. Vähennetään vasikkakuolleisuutta**
- 2. Parannetaan vasikoiden kasvua ja aikaistetaan hiehojen poikimaikää**
- 3. Vähennetään vasikoiden hyvinvointia heikentävien tarttuvien tautien määrää**

- *Pilottitilatoiminta*
- *Tilavierailupäivät ja seminaarit*
- *Opintomatkat ja tiedotusta somessa*

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahasto:
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Pilottitilatoimintamalli

1. Alkukartoitus käynti.
Opastus vasikkatietojen
kirjaamiseen ja Brix-
mittauksien tekoon (10-20
kpl) -> kehitysehdotukset
(2-3 kpl/tila)

**2. Etäpalaverit ja
pienryhmätapaamiset**

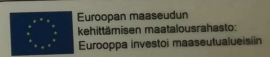
**3. Seurantakäynti +
Biocheck-arviointi**

Vasikkatietojen kirjaus

27.5.20

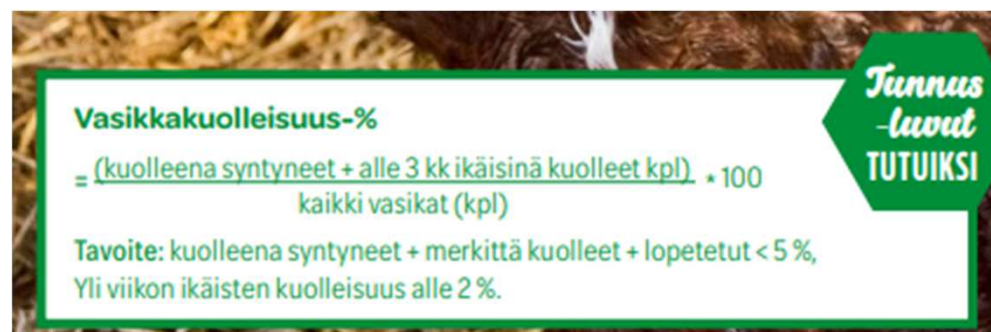
ProAgria Etelä-Pohjanmaa	22.5.20	30.5.20	7.6.20	13.6.20	16.6.20	17.6.20	27.6.20	6.7.20	7.7.20	8.7.	Talennus:
Polkiminen	Nikkeli III	Hyttäläinen	Hone II	HGO IV	Oon	Näppel III	Jazz VI	MuumimTV	Munkki V	Wuolppi IV	MM
Emän kasvunumero:	308 la blondi	211 la	309 si	310 blondi la	311 si	312 si	212 la	213 la	214 la	215 la	MM
Polkimisen perustiedot	vasikka	vasikka	vasikka	vasikka	vasikka	vasikka	vasikka	vasikka	vasikka	vasikka	MM muistio 1
Polkima-aika	10.10	10.10	10.10	10.10	10.10	10.10	10.10	10.10	10.10	10.10	MM
Polkimavaikus	64 kg	55 kg	57 kg	50 kg	50 kg	50 kg	50 kg	50 kg	50 kg	50 kg	MM/Naseva
Syntymäpaiko	Bovikale	Bovikale	—	—	—	—	Bovikale	Bovikale	Bovikale	Bovikale	MM/Naseva
Kalkkivalmisteen anto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	MM/Naseva
Kipuläike lehmä/vasikka	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	MM/Naseva
Terminoidon lypsy aika	10.26	10.10	10.26	—	—	—	—	—	—	—	MM muistio 1
Brix-arvo	28	17	32	ei mitattu	10	20	20	20	20	20	MM v-a ruokinta
Juodon terminoidon määrä+ aika	10.35 3l	10.30 ei	10.30 ei	10.30 ei	10.30 ei	10.30 ei	10.30 ei	10.30 ei	10.30 ei	10.30 ei	MM v-a ruokinta
Toisen juoton aika	18.00	18.15	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	MM muistio 1
Onko toinen juotto terminoitua	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	kyllä	MM muistio 1
Muuta?	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	MM muistio 1
Juottokausi:	308 la blondi	211 la	309 si	310 la blondi	311 si	312 si	212 la	213 la	214 la	215 la	Mihin:
Juottomuutokset	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	MM v-a ruokinta
Kanearrehit + väkirehut	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	MM v-a ruokinta
Hoidot, lääkitykset	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	MM/Naseva
Eriyhysuomiot esim karvan laadussa	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	MM muistio 2
Muuta?	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Mm muistio 2
Vieroitus:	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	Mihin:
Alotus pvm	10.6	30.7.20	RUOLH	10.6	10.6	10.6	10.6	10.6	10.6	10.6	MM v-a ruokinta
Paino kun aloitettiin	10.6	10.6	10.6	10.6	10.6	10.6	10.6	10.6	10.6	10.6	ProAgria vp Lehmäkunto
Vieroituksen kesto	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	MM v-a (lisätiedot)
Ryhmin vaihdot ym	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	MM muistio 3
Paino n. 1 kk vieroituksesta (pvm-paino)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	ProAgria vp Lehmäkunto
Muuta?	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	MM muistio 3

välttävyyden perä karvat!
Onko tehnyt uun vahvaa pimeää??

Millaisia kehityskohteita pilottitiloille valikoitui?

- Vasikkatiloihin liittyvät (olosuhteet, puhdistus)
- Kryptosporidioosin ja vasikkaripulin hallinta
- Juottorutiineihin liittyvät asiat, automaatti
- Kuolleisuuden pienentäminen
- Kasvujen seuraaminen
- Tautisuojaukseen liittyvät
- Imettäjälehmä käytännöt

Vasikkakuolleisuus-%

$$= \frac{\text{(kuolleena syntyneet + alle 3 kk ikäisinä kuolleet kpl)}}{\text{kaikki vasikat (kpl)}} \cdot 100$$

Tavoite: kuolleena syntyneet + merkittä kuolleet + lopetetut < 5 %,
Yli viikon ikäisten kuolleisuus alle 2 %.

**Tunnus-
luvut
TUTUIKSI**

Vasikkatilojen kehittäminen

-Hyvä vasikkakarsina:

-tilava

-muunneltava

-helposti puhdistettava, kuivuva, kestävä

-tuttisangon-, väkirehun- ja karkearehun paikka sekä vesiastia

-sosiaalisten kontaktien mahdollisuus

-eristämismahdollisuus

-hyvä ilmanvaihto

Ryhmä- tai parikasvatus parantaa vasikoiden hyvinvointia ja tekee eläimet kestävämmiksi (Lähde: Optimal calf care-seminaari 2023)

ProAgria

Vasikkalan pesun haasteet

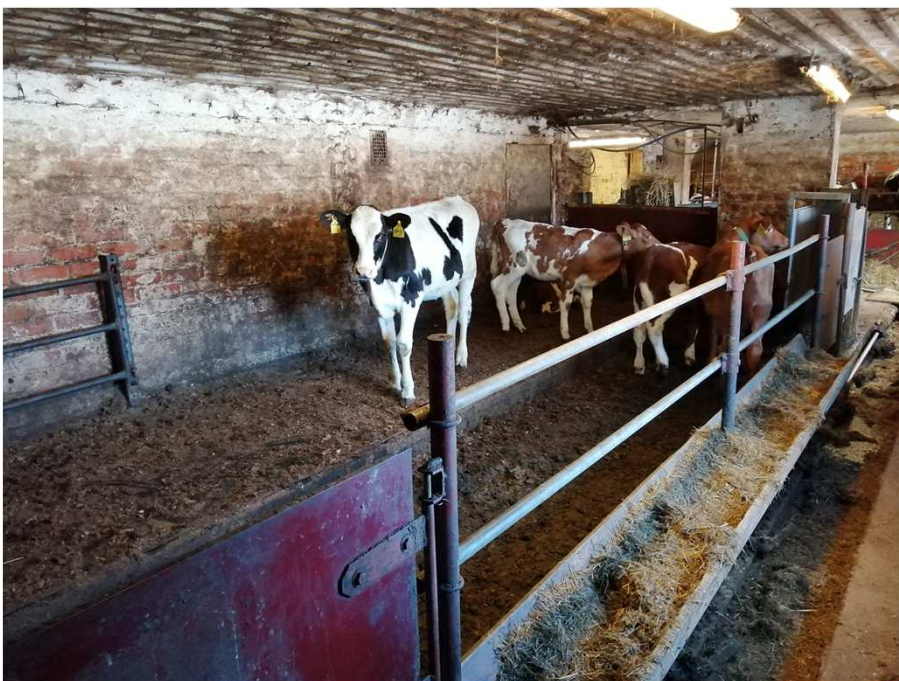
- Turvallisuus eläimille ja ihmisille
- Rakenteiden vaihto
- Kuivaminen/kuivattaminen
- Desinfiointi (ei märkää pintaa)
- Kuivapesu ja sammutetun kalkin käyttö

Kesäkämppä vasikoille

Case ”kalkkivelli”

Ennen

Jälkeen

ProAgria

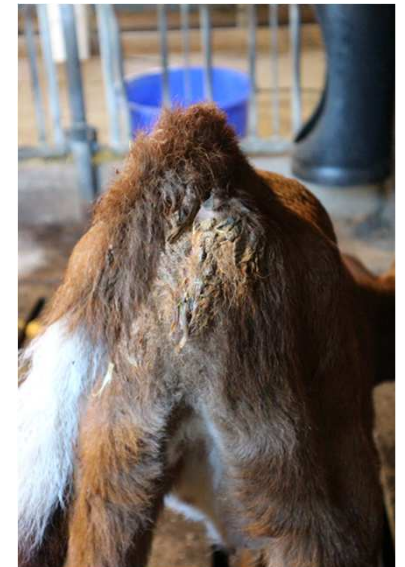
Kokkideoosilääkitys loppui siihen

Esityksen otsikko 20XX

Vasikkaripulin hoito

Vasikkaripulin
nestehoitoohje Vahvat
vasikat
-hankkeen sivulla!

1. Hoida ripuli vasikka heti laadukkaalla elektrolyyttijuomalla riittävän usein + lämpö esim. vasikkaliivin avulla. Kipulääkkeen käyttö?
2. Eristä muista
3. Ota näytteet
4. Mieti miten voit ennalta ehkäistä?

Ternimaidon saannin haasteet

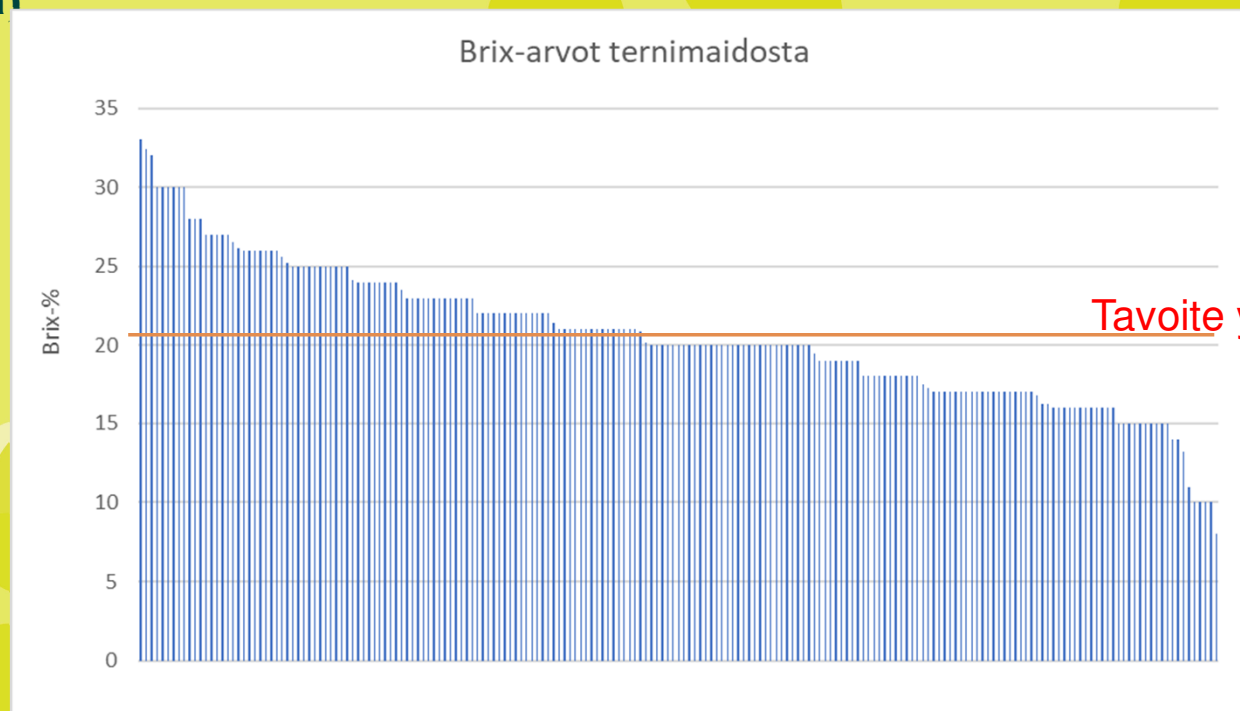

Ongelma:
Paljon poikimisia->
paljon (yö)työtä.
Kuka varmistaa
riittävän
ternimaidon
saannin
vastasyntyneelle?

Brix-mittausten tulokset pilottitiloilla

(yht.268 mittausta)

Onko näin paljon alle tavoitteen?
- mittaus ajankohta ja paikka?

Millä Brix-arvoja saadaan paremmaksi?

- Lypsetään lehmä mahdollisimman pian poikimisen jälkeen, vasta-aineet imeytyy muuten ”takaisin päin”.
- Umpilehmän ruokintaan riittävästi huomiota ja seurantaa ja oikeaa toteutusta (erit. valkuainen, seleeni), syönti ratkaisee
- Umpilehmän olosuhteet asialliseksi (pehmeys, puhtaus, rauhallisuus, stressittömyys)
- Utareterveys umpiaikana
- Lypsetään terni mahdollisimman ”lyhyitä putkia” pitkin tai käsin

Umpilehmien ruokinnan raakavalkuaistaso pilottitiloilla:

< 120 g/kg ka -> brix keskimäärin 20,2

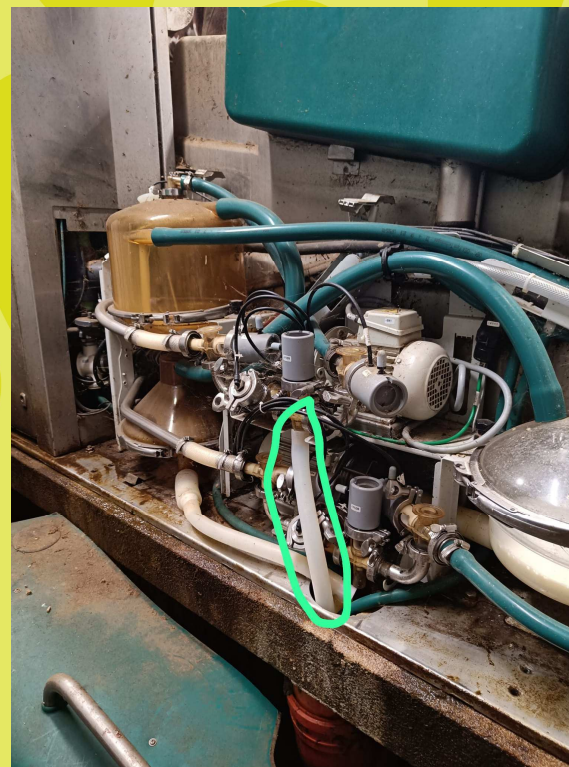
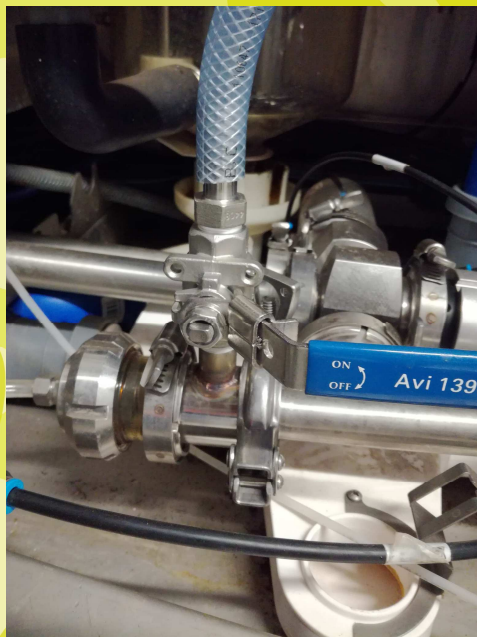
> 120 g/kg ka -> brix keskimäärin 22,6

Ternin lypsy robotilla vai kannukoneella vai käsin?

Teknisiä ratkaisuja kultahippujen keräämiseksi

Päiväkasvujen parantaminen haasteena

**Onko
vaakaa?
Mitä mittaat,
sitä voit
parantaa!**

-Vieroituksen onnistuminen

Väkirehun syönti väh. 1,5 kg/vasikka per päivä kolmena päivänä peräkkäin jotta voi vieroittaa!

Raakavalkuainen yli 20 % tai 200 g/kg ka. Syöntikapasiteetti pieni

Vieroituksen kesto vähintään viikon tai enemmän (esim.isot annokset hapanmaitojuotossa)

Vain yksi muutos viikossa!

-Juottoautomaatilla

-Liian pienet annokset ja tuttien vähyys

>toistensa imemisongelmat

Juottorutiineihin liittyviä kehityskohteita

- Ämpäreiden/tuttisankojen/tuttien hygienia, erityisesti kesällä
- Maidon jäähdytys ja säilytys, jääkaappi?
- Juomarehun laatu ja juoman tasalaatuisuus eri juottojen välillä (maito/herapohjaiset juomarehut, solumaidot), brix-mittarin käyttö?
- Hapanmaitojuotossa pH:n mittaaminen

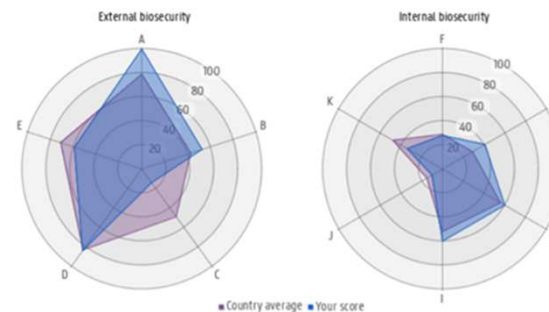
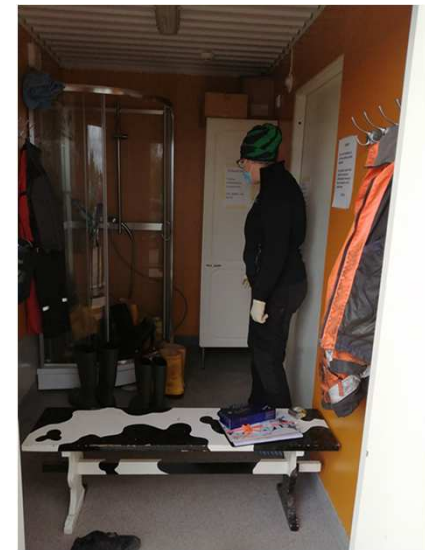

Tekniikka avuksi maidon lämpötilan hallintaan ja maidon siirtelyyn

Biocheck- kyselyn perusteella kehitettävää

- Eläinten ostot suurimpia tautiriskejä (eläinten sekoittelu)
- Tautisulut ei useinkaan täytä ETT:n vaatimuksia
 - ohjeistus puuttuu
 - selkeät alueet
 - käsien yms. pesu mahdollisuudet
- Raatojen keräilypaikka navetan vieressä
- Sisäinen tautisuojaus vielä puutteellista (osastointi, terveet eläimet ensin jne.)

Yhteenveto : Vasikkakuolleisuutta pienentäviä ja kasvua parantavia käytäntöjä pilottitiloilla

Ternimaidon saannin varmistaminen pikaisesti poikimisen jälkeen, brix>22

Elektrolyyttijuoman letkutus ja varhainen reagointi ripulissa

Imettäjälehmän käyttöön siirtyminen

Rota-, korona ja E.Coli –rokotteen käyttäminen kun rota+krypto tilalla

Vasikkaosaston pesu/kalkitseminen (kerran kesässä kunnolla)

Umpilehmien ruokinnan tarkentaminen (erit. valkuainen, seleeni)

Vasikoiden väki- ja karkearehuruokintaan keskittyminen (vieroitus!)

Juottoautomaatin annosten tarkistus

Veden saannin varmistaminen alusta alkaen

Ostojen minimoiminen

Kysyttävää?

Hyödynnä hankkeessa syntyvät materiaalit:

Tutustu Hallittu uudistus oppaaseen ([pdf](#))

- 📄 [Ohjekyltit tautisulkuun](#)
- 📄 [Hapanmaitojuotto ohje](#)
- 📄 [Sisäinen tautisuojaus kyltti](#)
- 📄 [Hapanmaidon valmistus ja juottaminen vasikoille ohje](#)
- 📄 [Vasikkaripulin nestehoito](#)
- 📄 [Mikä vasikoita ripulituttaa](#)
- 📄 [10 ohjetta onnistuneeseen juottokauteen](#)
- 📄 [Matkakertomus opintomatka Ruotsiin 10.-12.11.2022 Potsi ja Vahvat vasikat](#)
- 📄 [Juottotapojen kustannusvertailu](#)
- 📄 [Vasikan ruokinnasta juottokaudella](#)
- 📄 [Kuiva vasikka](#)
- 📄 [Imettäjalehma tietokortti](#)
- 📄 [Hallittu uudistus opas](#)